

Sygn.akt III AUa 813/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 16 maja 2018 r.

Sąd Apelacyjny w Białymstoku, III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący : SSA Teresa Suchcicka

Sędziowie : SA Bożena Szponar - Jarocka

: SO del. Danuta Zdzisława Poniatowska (spr.)

Protokolant : Edyta Katarzyna Radziwońska

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 16 maja 2018 r. w B.

sprawy z odwołania E. K.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O.

o prawo do renty rodzinnej

na skutek apelacji wnioskodawczyni E. K.

od wyroku Sądu Okręgowego w Olsztynie IV Wydziału Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

z dnia 26 września 2017 r. sygn. akt IV U 849/16

oddala apelację.

SSO del. Danuta Zdzisława Poniatowska SSA Teresa Suchcicka SSA Bożena Szponar – Jarocka

Sygn. akt III AUa 813/17

UZASADNIENIE

Wnioskodawczyni E. K. odwołała się od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O. z dnia 08 kwietnia 2016r., odmawiającej jej prawa do renty rodzinnej po zmarłym mężu podnosząc, że nadal jest niezdolna do pracy. Po operacji przebytej 28 kwietnia 2014 r. czuje się gorzej, ciężko jest jej funkcjonować w życiu codziennym.

Organ rentowy, wskazując na przepisy ustawy z dnia 17.12.1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, wniósł o oddalenie odwołania. Wskazał, że orzeczeniem komisji lekarskiej z dnia 31.03.2016 r. uznano, że wnioskodawczyni nie jest niezdolna do pracy.

Wyrokiem z dnia 26 września 2017 roku Sąd Okręgowy w Olsztynie oddalił odwołanie. Rozstrzygnięcie zapadło w oparciu o ustalony przez Sąd następujący stan faktyczny:

A. K., mąż wnioskodawczyni zmarł w dniu 09 marca 1999r. Decyzją z 04.04.2000 r. organ rentowy przyznał wnioskodawczyni prawo do renty rodzinnej. Ponowny wniosek ubezpieczona złożyła w dniu 03 września 2012 r. Decyzją z dnia 16 listopada 2012 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O. wobec orzeczenia przez lekarza orzecznika ZUS częściowej niezdolności do pracy przyznał wnioskodawczyni E. K., ur.(...), prawo do okresowej renty

rodzinnej (do dnia 31.10.2013 r.). Kolejnymi decyzjami organ rentowy przyznawał prawo do renty rodzinnej na dalsze okresy, ostatnio decyzją z dnia 17.02.2015 r. – do dnia 29 lutego 2016 r.

W dniu 03 lutego 2016 r. wnioskodawczyni złożyła wniosek o ponowne ustalenie prawa do renty rodzinnej. Orzeczeniem lekarza orzecznika z dnia 22.02.2016 r. badana nie została uznana za osobę niezdolną do pracy. Komisja lekarska w orzeczeniu z dnia 31.03.2016 r., po zasięgnięciu konsultacji neurologicznej, również nie uznała, że wnioskodawczyni jest niezdolna do pracy. Zaskarżoną w sprawie decyzją z dnia 08.04.2016 r. organ rentowy odmówił wnioskodawczyni prawa do renty rodzinnej.

Orzeczeniem z dnia 24 lutego 2016 r. wnioskodawczyni została zaliczona do umiarkowanego stopnia niepełnosprawności na okres do 28.02.2019 r.

Sąd Okręgowy wskazał, że okolicznością istotną dla rozstrzygnięcia sprawy była ocena stanu zdrowia odwołującej się. Wymagała ona wiadomości specjalnych. Celem wyjaśnienia tej kwestii i ustalenia podstawy faktycznej rozstrzygnięcia Sąd przeprowadził dowód z opinii biegłych sądowych lekarzy neurochirurga, neurologa, internisty i psychiatry.

Biegły neurochirurg i neurolog w opiniach z dnia 20.07.2016 r. i z dnia 30.09.2016 r. po zapoznaniu się z historiami chorób i zbadaniu ubezpieczonej, w sporządzonych opiniach uznali wnioskodawczynię za osobę zdolną do pracy po 29.02.2016 r. Biegły neurochirurg w uzasadnieniu opinii podkreślił, że leczenie operacyjne dyskopatii szyjnej w 2014 r. przebiegało prawidłowo i jak wykazuje (...) z poprawą. Aktualnie nie ma ograniczeń funkcjonowania organizmu ze strony układu nerwowego powodującego niezdolność do pracy. Również biegły neurolog, po rozpoznaniu choroby zwyrodnieniowo-dyskopatycznej kręgosłupa, przebytej w 2014r. operacji dyskopatii C5-C6, podkreślił, że w badaniu neurologicznym nie występują, objawy ubytkowe, nie stwierdza się istotnego ograniczenia funkcji narządu ruchu.

Na skutek zastrzeżeń wnioskodawczyni do treści opinii lekarzy biegłych, Sąd dopuścił dowód z opinii kolejnego zespołu biegłych lekarzy neurologa, internisty i psychiatry.

Biegły lekarz psychiatra w opinii z dnia 21.12.2016 r., po rozpoznaniu u badanej zaburzeń depresyjno-lękowych mieszanych, nie uznał wnioskodawczyni za osobę niezdolną do pracy ze względu na stan zdrowia psychicznego. Biegły podkreślił, że wskazane zaburzenie rozwinęło się w odpowiedzi na śmierć męża, osamotnienie, pogorszenie stanu zdrowia somatycznego. Biegły nie stwierdził istotnych zaburzeń funkcjonowania społecznego, wskazując, że nasilenie objawów chorobowych nie osiągnęło poziomu, który sprawiłby, że badana byłaby osobą niezdolną do pracy lub by w znacznym stopniu utraciła zdolność do pracy zgodnej z poziomem posiadanych kwalifikacji.

Również biegli lekarze neurolog i internista w wydanej opinii, po zapoznaniu się z historiami chorób i zbadaniu ubezpieczonej, uznali badaną za zdolną do pracy. W uzasadnieniu opinii podkreślili, że po zastosowaniu leczenia operacyjnego w 2014 r. ustąpiły objawy zespołu bólowego lewego barku. Obecnie biegli stwierdzili niewielkie upośledzenie ruchomości lewego barku i śladowe objawy ubytkowe w badaniu neurologicznym. Są to trwałe następstwa przebytego schorzenia i nie upośledzają wydolności układu ruchu. Natomiast przebyty incydent mózgowy w 2008 r. nie pozostawił trwałych następstw.

Jako podstawę prawną rozstrzygnięcia Sąd Okręgowy wskazał na następujące przepisy: Zgodnie z treścią art. 70 ustawy z dnia 17.12.1998 o emeryturach i rentach z FUS (Dz. U. z 2017r. poz. 1321):

1. Wdowa ma prawo do renty rodzinnej, jeżeli:

1) w chwili śmierci męża osiągnęła wiek 50 lat lub była niezdolna do pracy albo

2) wychowuje co najmniej jedno z dzieci, wnuków lub rodzeństwa uprawnione do renty rodzinnej po zmarłym mężu, które nie osiągnęło 16 lat, a jeżeli kształci się w szkole - 18 lat życia, lub jeżeli sprawuje pieczę nad dzieckiem całkowicie niezdolnym do pracy oraz do samodzielnej egzystencji lub całkowicie niezdolnym do pracy, uprawnionym do renty rodzinnej.

2. Prawo do renty rodzinnej nabywa również wdowa, która osiągnęła wiek 50 lat lub stała się niezdolna do pracy po śmierci męża, nie później jednak niż w ciągu 5 lat od jego śmierci lub od zaprzestania wychowywania osób wymienionych w ust. 1 pkt 2.

4. Wdowa niespełniająca warunków do renty rodzinnej określonych w ust. 1 lub 2 i niemająca niezbędnych źródeł utrzymania ma prawo do okresowej renty rodzinnej:

1) przez okres jednego roku od chwili śmierci męża;

2) w okresie uczestniczenia w zorganizowanym szkoleniu mającym na celu uzyskanie kwalifikacji do wykonywania pracy zarobkowej, nie dłużej jednak niż przez 2 lata od chwili śmierci męża.

W myśl przepisu art. 102 ust. 1 cytowanej ustawy prawo do świadczenia uzależnione od okresowej niezdolności do pracy ustaje z upływem okresu, na jaki świadczenie to przyznano. Po tym okresie konieczne jest ustalenie prawa do dalszej renty.

Sąd Okręgowy wskazał, że poza sporem pozostawało, że jedyną okolicznością istotną dla rozstrzygnięcia sprawy była ocena stanu zdrowia odwołującej się, a w szczególności, czy ubezpieczona nadal po dniu 29 lutego 2016r. jest niezdolna do pracy. Celem wyjaśnienia tej kwestii i ustalenia podstawy faktycznej rozstrzygnięcia, Sąd przeprowadził dowód z opinii biegłych sądowych – lekarzy specjalistów odpowiednich do rodzaju schorzeń wskazywanych przez ubezpieczoną w zaświadczeniu o stanie zdrowia. Wszyscy powołani w niniejszej sprawie biegli w wydanych opiniach jednoznacznie stwierdzili, że skarżąca nie jest osobą niezdolną do pracy.

Sąd Okręgowy dał w pełni wiarę zawartym w opiniach wnioskom, są bowiem jasne, logiczne, przekonywujące i spójne. Wydając opinie w przedmiotowej sprawie biegli mieli na uwadze wiek wnioskodawczynie, wyniki jej badań przeprowadzonych w minionym okresie, dokumentację dotyczącą dotychczasowego leczenia oraz stan zdrowia stwierdzony na podstawie badań dokonanych bezpośrednio przed wydaniem opinii. W ocenie Sądu Okręgowego opinie nie nasuwają wątpliwości co do swojej wiarygodności.

Brak akceptacji wnioskodawczynie dla wniosków płynących z treści opinii lekarzy biegłych należy uznać jedynie za polemikę z prawidłowymi ustaleniami biegłych, wynikającą z subiektywnej, odmiennej oceny stanu zdrowia ubezpieczonej.

Zdaniem Sądu Okręgowego, stan zdrowia wnioskodawczynie został dostatecznie wyjaśniony. Potrzeba powołania innego zespołu biegłych powinna wynikać z okoliczności sprawy, a nie z samego niezadowolenia strony z dotychczas złożonych opinii. Okoliczność, że opinia biegłych nie zadawała jednej ze stron nie nakłada na Sąd powinności zasięgnięcia kolejnej opinii (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 16.08.2005 I UK 362/04 OSNAPIUS 2006, Nr 11-12, poz. 193 i wyrok Sądu Najwyższego z dnia 04.08.1999 I PKN 20/99 OSNAPIUS 2000, Nr 22, poz. 807).

Sąd Okręgowy wskazał też, że orzeczenie o niepełnosprawności może mieć wpływ na ustalenie niezdolności do pracy, ale nie jest to wpływ przesądzający (por. postanowienie SN z 11 stycznia 2008 r., I UK 280/07, Lex nr 442888). Sąd Najwyższy wyraził pogląd, który Sąd Okręgowy podzielił, że brak jest podstaw do utożsamienia pojęć prawnych "niezdolności do pracy" i "niepełnosprawności", skoro każde z tych pojęć posiada odmienną definicję legalną. Orzekanie w sprawie ustalenia stopnia niezdolności do pracy oraz w sprawie ustalenia stopnia niepełnosprawności należą do innych organów i stanowić mają konieczną przesłankę prawną dla ustalenia prawa do korzystania z różnego rodzaju świadczeń lub uprawnień (por. wyrok SN z 20 sierpnia 2003 r. II UK 386/02, OSNP 2004/12/213). Definicja prawna pojęcia "niepełnosprawności" ujęta została szerzej aniżeli definicja prawna pojęcia "niezdolności do pracy". W konsekwencji, każda osoba, która uzyskała orzeczenie "o całkowitej lub częściowej niezdolności do pracy" jest uznawana równocześnie za "osobę niepełnosprawną", ale nie każda osoba "niepełnosprawna" staje się automatycznie "osobą niezdolną do pracy".

Sąd Okręgowy ustalił, że wnioskodawczyni nie spełnia przesłanek koniecznych do zmiany decyzji i przyznania jej prawa do renty rodzinnej. Nie znajdując zatem podstaw do uznania odwołania za zasadne, Sąd Okręgowy w oparciu o przepis art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. orzekł jak w sentencji wyroku.

Apelację od powyższego orzeczenia wywiodła wnioskodawczyni. W nieformalny sposób zarzuciła oparcie rozstrzygnięcia na niewiarygodnych i nieprawidłowych opiniach biegłych lekarzy. Wnosiła o uchylenie wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania albo o zmianę wyroku i przyznanie jej prawa do renty rodzinnej. W uzasadnieniu apelacji w emocjonalny sposób przedstawiła swój stan zdrowia oraz trudności w podjęciu zatrudnienia. Przed rozprawą złożyła dodatkowe dokumenty: wyniki badań i zaświadczenia lekarskie.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja ubezpieczonej nie zasługiwała na uwzględnienie.

W ocenie Sądu Apelacyjnego, Sąd I instancji, przeprowadzając dowody z opinii biegłych sądowych i uznając ich miarodajność, prawidłowo przeprowadził postępowanie dowodowe i w konsekwencji prawidłowo ustalił stan faktyczny sprawy, właściwie zastosował prawo materialne.

Sąd Apelacyjny w całości podzielił tak ustalenia faktyczne, jak i ocenę prawną Sądu Okręgowego. Zarzuty apelacyjne okazały się niezasadne. Ocena wiarygodności i mocy dowodów jest podstawowym zadaniem Sądu orzekającego. Sąd rozstrzyga kwestie sporne na podstawie własnego przekonania przy uwzględnieniu całokształtu zebranego materiału w oparciu o procesową zasadę swobodnej oceny dowodów - art. 233 k.p.c. Uprawnienia sądu do dokonywania swobodnej oceny dowodów mogą zostać podważone jedynie w sytuacji przekonującego wykazania, że sąd uchybił zasadom logicznego rozumowania lub doświadczenia życiowego. Nie jest natomiast wystarczające przekonanie strony o innej wadze poszczególnych dowodów, niż ta przyjęta przez sąd lub ich odmiennej ocenie (tak: Sąd Najwyższy w wyroku z 6.11.1998 r., II CKN 4/98).

Zdaniem Sądu Apelacyjnego, Sąd Okręgowy trafnie rozważył, że rozstrzygnięcie o niezdolności do pracy w zakresie dotyczącym naruszenia sprawności organizmu i wynikających stąd ograniczeń możliwości wykonywania pracy ze swej istoty wymagało medycznych wiadomości specjalnych, którymi sąd nie dysponował. Zasadnie zatem przeprowadził dowód z opinii biegłych lekarzy specjalistów neurochirurga, neurologa, internisty i psychiatry tj. specjalistów w zakresie adekwatnym do rodzaju schorzeń rozpoznanych u ubezpieczonej. Po przeanalizowaniu dokumentacji lekarskiej i bezpośrednim badaniu, biegli jednoznacznie stwierdzili, że ubezpieczona nie jest niezdolna do pracy. Przy czym, w oparciu o specjalistyczną wiedzę medyczną biegli uzasadnili wnioski opinii. W takiej sytuacji procesowej Sąd I instancji nie mógł orzekać wbrew wnioskowi opinii biegłych sądowych, ale jednocześnie musiał dokonać w sprawie ustaleń oraz podjąć decyzję, gdyż niezdolność do pracy jako przesłanka renty rodzinnej ma tu znaczenie prawne. Należy podkreślić, że opinie w przedmiotowej sprawie sporządzone zostały przez biegłych lekarzy niezainteresowanych rozstrzygnięciem sprawy, posiadających wieloletni staż zawodowy i dorobek naukowy. Biegli udzielili Sądowi Okręgowemu fachowych informacji dla ustalenia i oceny okoliczności sprawy, ułatwiając tym samym właściwą ocenę faktów i rozstrzygnięcie sporu. Stan zdrowia ubezpieczonej był przedmiotem szczegółowej oceny biegłych. Wnioski co do stanu zdrowia były jednoznaczne, zgodne i kategoryczne; sprowadziły się do oceny, że schorzenia ubezpieczonej nie czynią ją osobą niezdolną do pracy.

W ocenie Sądu Apelacyjnego, zasadnicze znaczenie, co do istnienia niezdolności do pracy, miała ocena biegłych sądowych z zakresu neurochirurgii i neurologii. Opinię sporządzał neurochirurg i dwoje biegłych neurologów, a wnioski ich były zbieżne: stwierdzone schorzenia związane z chorobą zwyrodnieniowo-dyskopatyczną kręgosłupa oraz przebytą operacją dyskopatii szyjnej w 2014 roku, nie powodują u odwołującej się E. K. niezdolności do pracy. Również biegły psychiatra oraz internista wskazali, że nasilenie objawów chorobowych nie osiągnęło poziomu, który sprawiłby, że opiniowana jest osobą niezdolną do pracy. Odnośnie przedstawionych przez odwołującą się w toku postępowania apelacyjnego dokumentów lekarskich, należy zauważyć, że skarżona decyzja wydana została ponad dwa lata temu. W tak długim okresie stan zdrowia ulega zmianom, a decyzja podlega kontroli według stanu na datę jej

wydania. Przy czym przedłożony wynik badania RM wykonanego 27.03.2018 roku dotyczy kręgosłupa w odcinku lędźwiowym. Wnioskodawczyni miała orzeczoną niezdolność do pracy z powodu dyskopatii szyjnej. Po wykonaniu operacji i rehabilitacji stan jej zdrowia uległ poprawie i nie stanowi podstawy do orzeczenia niezdolności do pracy. Wnioskodawczyni badana przez lekarzy ZUS oraz biegłych sądowych, nie wskazywała na schorzenia kręgosłupa w odcinku lędźwiowym. W związku z tym jest to nowa okoliczność, która powinna być, na wniosek E. K., oceniona w trybie określonej procedury przez organ rentowy. Podkreślenia wymaga to, że o niezdolności do pracy nie decyduje sam fakt występowania schorzeń, lecz ocena, czy i w jakim zakresie wpływają one na utratę zdolności do pracy zgodnej z posiadanymi kwalifikacjami. Dotyczy to również schorzeń o przewlekłym charakterze, które niewątpliwie występują u ubezpieczonej (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 1 grudnia 2000 r., II UKN 113/00). Schorzenia te muszą naruszać sprawność organizmu w znacznym stopniu na dłuższy okres.

Mając powyższe na uwadze, należało na podstawie art. 385 k.p.c. apelację oddalić, jako bezzasadną.

SSO Danuta Zdzisława Poniatowska SSA Teresa Suchcicka SSA Bożena Szponar-Jarocka